

Til:

- Barne- og likestillingsdepartementet

Oslo, 1. oktober 2017

Ref.: 237/17/PH/psh

NOU 2017:6 Offentlig støtte til barnefamiliene

Norsk psykologforening støtter utvalgets grunnholdning om at gode oppvekstvilkår for barn og unge må sikres uavhengig av foreldrenes økonomi og status på arbeidsmarkedet.

Vi mener særlig tre tiltak vil bidra til gode oppvekstvilkår:

- Gratis barnehager
- Økt barnetrygd til de yngste
- Forenkling av stønadsordninger

Gratis barnehager

Gode barnehager er bra for «alle» barn. Aller best er effekten for dem som kommer fra vanskelige kår (1). Gode barnehager virker sosialt utjevnende fordi de

- Bedrer sosial og emosjonell mestring
- Fremmer god språkutvikling,
- Støtter opp om læring og bedre skoleprestasjoner

Selv om de økonomiske barrierene for å kunne benytte seg av barnehageplass er blitt lavere de siste årene, er det fremdeles systematiske sosioøkonomiske forskjeller i barnehagebruk. *Gratis* barnehage sannsynliggjør at andelen barn som går i barnehage vil øke, også blant de minste barna. Med gratis barnehager bidrar vi til at de barna og familiene som trenger det mest, får størst nytte av tilbudet.

Det kanskje aller viktigste for barns psykiske utvikling i barnehagen er voksen-barn-relasjonen. En god relasjon er forbundet med mindre atferdsvansker (både internaliserende og eksternaliserende) hos barna. Den sterkeste sammenhengen finner vi mellom voksen-barn-relasjonen og tilpasning (skolemodenhet) hos barna. Sammen med dagsplan for lek med tall og bokstaver forklarer relasjon mellom voksen og barn hele 41 prosent av variasjonen i barnas tilpasning. (2)

Det er her vi nå må sette inn innsatsen gjennom blant annet systematisk veiledning av barnehagepersonell, videreutdanningsløp for barnehagepersonell. Derfor må kvaliteten i barnehagene kontinuerlig utvikles. Vi mener tilførsel av tverrfaglig kompetanse er en forutsetning for å få det til.

Økt barnetrygd til de yngste

Å satse på barn gjennom økonomiske overføringer til barnefamiliene virker sosialt utjevne og bidrar til at ulikhet i mindre grad går i arv. Å tilføre økonomiske ressurser til familier i etableringsfasen avlastet foreldrene og gir bedre betingelser for godt samspill i familien og i det sosiale nettverket. Tidlig innsats har størst effekt (3). Derfor er det bekymringsfullt at inntektsutviklingen siden 2000-tallet vært svakest hos foreldre til de yngste barna.

Vi foreslår å øke barnetrygden til de yngste barna. Det er ikke naturgitt at en slik økning må gå på bekostning av nivået på barnetrygd for eldre barn. Det er i så fall et politisk valg.

Å la begge foreldrene automatisk få tilgang til barnetrygden vil være et viktig signal fra myndighetene om at mødre og fedre har like stor betydning i foreldreskapet.

Barnetrygd bør videreføres som universell ordning. Det vil være ikke-stigmatiserende og ikke kreve ekstra ressurser i forvaltningen.

Forenkling av stønadsordninger

Vi støtter utvalgets analyse av behovet for forenklinger av stønadssystemet

Fattige familier opplever ofte ressursknapphet på flere områder enn de økonomiske (4). Dårlig råd svekker kognitiv fungering og f.eks. evne til å sette seg inn i stønadsordninger, overskudd til å søke på dem osv. Dermed kan det oppstå en *vond ressursknapphets-sirkel* der dårlig råd gjør det vanskeligere å orientere seg i stønadssystemet, man går glipp av overføringer, forutsetningene for å orientere seg blir ytterligere svekket. Ressursknapphet knyttet til økonomi og stønadsordninger får ofte indirekte betydning for relasjon og samspill i dagliglivssituasjoner mellom foreldre og barn.

En forenkling av stønadsordninger vil bidra til ikke å legge sten til byrden for disse familiene.

Litteratur:

1. Sibley, E., Dearing, E., Toppelberg, C.O., Mykletun, A., & Zachrisson, H.D., (2015). Do increased availability and reduced cost of early childhood care and education narrow social inequality gaps in utilization? Evidence from Norway. *International Journal of Child Care and Education Policy*, 9(1), 1-20.
2. Folkehelseinstituttet (2014). Sammenhenger mellom barnehagekvalitet og barns fungering ved 5 år. Resultater fra Den norske mor og barn-undersøkelsen. Rapport 2014:1. Folkehelseinstituttet. Oslo.
3. <https://heckmanequation.org/resource/the-heckman-curve/>
4. Daminger A, Hayes J, Barrows A, Wright J (2015). Poverty interrupted. *Applying Behavioral Science to the Context of Chronic Scarcity*.

Med vennlig hilsen
Norsk psykologforening

Tor Levin Hofgaard
President

